

ПАТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ В ОРГАНІЗМІ ПРОМИСЛОВИХ КУРЕЙ-НЕСУЧОК ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗА ХРОНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ РЕСПІРАТОРНОГО МІКОПЛАЗМОЗУ

Демяненко Д. В.*, Ващик Є. В.**

*Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна
sas03081978@gmail.com,

**Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
yevgeniavashik@gmail.com

Вступ. Мікоплазмоз – група захворювань промислової птиці, курей-несучок, бройлерів та індиків, що зумовлені патологічною дією мікоплазм в організмі птиці. Найбільш поширеними формами захворювання у птиці є респіраторний мікоплазмоз та інфекційний синовіт. Інфекційний синовіт – субклінічна інфекція верхніх дихальних шляхів, у тому числі повітроносних мішків, після набуття системного характеру призводить до синовіту, тендовагініту або бурситу. Респіраторний мікоплазмоз – інфекційна хвороба характеризується хронічним перебігом та ураженням органів дихання та порушенням продуктивності промислових курей-несучок. Збудник захворювання - мікоплазми - прокаріотичні мікроорганізми, які не мають клітинної стінки. Збудником інфекційного синовіту є *Mycoplasma synoviae*, респіраторний мікоплазмоз спричинює *Mycoplasma gallisepticum*.

Основним напрямком захисту від *Mycoplasma synoviae* та *Mycoplasma gallisepticum* є профілактична вакцинація, яку можна вважати найбільш ефективним методом боротьби з даною хворобою, особливо у курей-несучок, оскільки зумовлює формування імунної відповіді у птахів у протягом 44 тижнів. При профілактиці вертикальної передачі перевага надається програмам ліквідації (насамперед у племінних стадах), заснованим на пильному спостереженні та вибракуванні племінних тварин, проте такі програми можливі лише за низької поширеності збудника.

Мета. Визначення особливостей патологічних змін в організмі курей-несучок за хронічного перебігу респіраторного мікоплазмозу, та оцінка негативного впливу на яєчну продуктивність.

Матеріали та методи. Моніторинг захворювання проводили у господарствах яєчного напрямку Сумської та Чернігівської областей. Аналіз патологічних змін в організмі птиці, бактеріологічні дослідження та визначення динаміки титрів антитіл до *Mycoplasma synoviae* (методом ІФА) проводили на базі кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського національного аграрного університету.

Результати та їх обговорення. На підставі клінічних симптомів, патологоанатомічних змін з підтвердженням діагнозу виділенням та ідентифікацією бактеріологічними методами або методом ІФА, відмічено, що МГ перебігає із уповільненою сероконверсією. Респіраторний мікоплазмоз перебігає у курчат з такими клінічними ознаками, як: трахеальні хрипи, задишка, кашель, виділення з носових отворів ексудату, зниження темпів зростання, фібринозний кон'юнктивіт та кератокон'юнктивіт з набряком у

підшкірному шарі лицьової частини голови та повік. Інфекційний синовіт характеризується кульгавістю, набуханням скакальних суглобів, гомілки або стопи.

При патологоанатомічному дослідженні за інфекційного синовіту в порожнині уражених суглобів, сухожильних піхв виявляли ознаки: скупчення серозного, серозно-фібринозного або фібринозного ексудату, печінка зеленого відтінку, спленомегалія, аеросакуліти. При респіраторному мікоплазмозі найчастіше встановлювали ознаки патології функції яйцеутворення, що проявлялось порушенням кальцифікації яйця у вигляді характерних вапнякових наростів на шкаралупі, що надалі спричинює травмування та запалення яйцепроводів, а також ознаки риніту, риноситу, трахеїту, аеросакуліти з пінистим сирним ексудатом у повітроносних мішках при ускладненні коли-інфекцією, перикардити, іноді артрити та сальпінгіти, повнокрів'я легень, пневмонії.

При реєстрації клінічних та патологоанатомічних змін, характерних для респіраторного мікоплазмозу, у птиці віком 35–40 днів при дослідженні сироватки крові титри антитіл не реєстрували. У віці 110 – 160 днів середній титр антитіл становив 1339 – 1706, у віці 350 – 460 днів 1369 – 1396, у віці 480 – 600 днів – 1190 – 1067, що дає можливість стверджувати про зниження напруженості імунітету пропорційно збільшенню віку птиці.

Встановлено зниження продуктивності за хронічного перебігу мікоплазмозу відповідно за віковими групами птиці. Зареєстровано зниження несучості на 5-17 %. Відмічено зростання відсотку прояву характерного вапнякового нальоту на шкаралупі харчового яйця пропорційно збільшенню віку птиці та зниженню середнього титру антитіл до *Mycoplasma gallisepticum*.

Висновки. Переважно патологоанатоміно мікоплазмоз промислової птиці яєчного напрямку за хронічного перебігу характеризувався ознаками патології яйцеутворення: характерними вапняковими наростами на шкаралупі яйця, що спричинюють травмування та запалення яйцепроводів, а також ознаками ураження органів дихання.

Відмічено зростання відсотку прояву характерного вапнякового нальоту на шкаралупі харчового яйця пропорційно збільшенню віку птиці та зниженню середнього титру антитіл до *Mycoplasma gallisepticum*.

Встановлено зниження яєчної продуктивності за хронічного перебігу мікоплазмозу на 5-17 %.